

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
47/2019	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	11.06.2019
	Kommunestyret	PS	

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Ann Kristin Bolstad		19/637

SKULETUR MED «HVITE BUSSE» ELLER TILSVARANDE TUROPERATØR MED SAME FØREMÅL

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Kommunestyret ber om at skuletur med "Hvite Busse" el. vert teke opp på foreldremøte på 8. årsteg der ein har dialog med føresette om det er ynskjeleg frå foreldra si side å bidra med dugnad o.l. Avgjersle om deltaking vert teke etter at ein har fått foreldre og elevar sine synspunkt på saka.

Saksopplysningar:

Kort om saka

Kommunestyret har bedt om å få utarbeida eit framlegg til korleis og når skuleturar med «Hvite busse» eller tilsvarende turoperatør med same føremål kan gjennomførast i framtida. Føremålet med slike skuleturar er arbeid mot antisemittisme, rasisme og nazisme. I saka vert pedagogiske og økonomiske forhold skildra, blant anna finansiering av slike turar med bakgrunn i at offentleg grunnskule skal vera gratis for foreldre og elevar.

Heimel

Kommunestyret vedtok i møte 8. april 2019 sak 24/2019 å få utarbeida eit framlegg til korleis og når skuleturar med «Hvite busse» eller tilsvarende turoperatør med same føremål kan gjennomførast i framtida:

Vaksdal kommunestyre ser positivt på tanken om å søkja om statlege midlar til elevturar med «Hvite Busse» eller tilsvarende turoperatørar med same føremål. Før endeleg vedtak vert gjort vert administrasjonen beden om å utarbeida framlegg for korleis og når slike elevturar kan gjennomførast i framtida.

Framlegget må innehalda:

- Faglege planar for innarbeiding av slike turar i ungdomsskulen sine årsplanar.
- Økonomiske alternativ for kommunen og foreldra for finansiering av slike turar.

Endeleg framlegg til avgjerd om denne saka skal fremjast til kommunestyremøtet 17. juni 2019

Bakgrunn for saka

I kommunestyret 8. april 2019 vart det fremja ein interpellasjon frå SV om Vaksdal kan verta ein «Hvite busse» - kommune.

I interpellasjonen vart det vist til statsbudsjettet 2019 der det er sett av midlar som klassar kan søkje på for å dekke inntil 1/3 av utgiftene til skuleturar i regi av «Hvite Busser» el, som ein del av strategi mot antisemittisme, frå og med skuleåret 2019-2020.

Korleis og når skuletur med "Hvite Busser" eller tilsvarende turopperatør med same føremål kan gjennomførast

Tilsette ved ungdomssteget ved Dale barne- og ungdomsskule har vurdert korleis og når skuletur med "Hvite busser" eller liknande kan innarbeidast i årsplanane ved skulen. Dei har òg hatt vitjing av rektor ved Mo skule, der han fortalte om deira erfaringar frå tilsvarende skuletur inneverande skuleår.

Både overordna del av læreplanen og kompetansemål i Kunnskapsløfte stettar innhaldet som ligg i turar med antisemittisme som føremål. Skuleturar med dette føremålet vil kunne innarbeidast i årsplanane til skulen.

Overordna del av læreplanen byggjer på verdiane i opplæringslova sin formålsparagraf, deriblant menneskeverd: *"Formålsparagrafen bygger på menneskeverdets ukrenkelighet og at alle mennesker er like mye verdt, uavhengig av hva som ellers skiller oss."* I overordna del er det òg tre tverrfaglege tema som skal vera innhald i alle fag i revidert læreplan som er gjeldande frå august 2020. Eitt av desse tverrfaglege tema er demokrati og medborgarskap. Dette temaet stettar turar med antisemittisme som føremål. I høve kompetansemåla i Kunnskapsløftet (gjeldande læreplan) kan ein knytte skuletur med antisemittisme som føremål særleg til kompetansemåla i faga samfunnsfag, KRLE og norsk. Arbeidet med kompetansemåla vil vera ein naturleg del av både førebuing og etterarbeid til turen.

Økonomiske alternativ

Offentleg grunnskule skal vera gratis for elevane og foreldra. Det betyr at elevar har rett til å få opplæring, utan å måtte betala for den.

Opplæringslova § 2-15 Rett til gratis offentlig grunnskuleopplæring

Elevane har rett til gratis offentlig grunnskuleopplæring. Kommunen kan ikkje krevje at elevane eller foreldra dekkjer utgifter i samband med grunnskuleopplæringa, til dømes utgifter til undervisningsmateriell, transport i skoletida, leirskuleopphald, ekskursjonar eller andre turar som er ein del av grunnskuleopplæringa.»

Det er lov å reise på skuleturar som ein del av opplæringa, men all opplæring skal vera gratis. Når turen er ein del av opplæringa, må turen vera gratis. Slik får alle elevar høve til å delta. Det er unntak for utgifter til mat. Skulen dekkar ikkje til vanleg maten til elevane, og treng heller ikkje gjera det på ein skuletur.

Kommunen kan frå skuleåret 2019-2020 søkje om støtte til å reise på skuletur med «Hvite busser» eller tilsvarende turopperatørar med same føremål. Støtteordninga kan dekkja inntil 1/3 av utgiftene til skuleturar i regi av «Hvite busser» eller liknande, som ein del av strategien mot antisemittisme. Departementet vil utarbeida retningslinjer for tilskotsordninga i samarbeid med Udir.

Det finst ulike turar til ulik kostnad. I dette kostnadsoverslaget under er det lagt til grunn ein kostnad på kr. 6000,- pr. elev/lærar. Gjennomsnittleg årskull i Vaksdal er pr. idag 45 elevar.

45 elevar à kr. 6 000,-	kr. 270 000,-
5 lærarar à kr. 20 000,-	kr. 100 000,-

Samla kostnadar

kr. 370 000,-

Ved eit tilskot på 1/3 av kostnadane til skuletur i regi av Hvite busser eller liknande, må skuleeigar dekkja nær kr. 250 000,-.

Det er likevel mogeleg å få finansiering til skuleturar frå andre enn skuleeigar. Så lenge opplæringa til elevane er gratis, kan andre enn skulen finansiera turen. Elevar og foreldre kan til dømes gå saman om å samla inn pengar via dugnad eller loddsal.

I tillegg har elevar, foreldre og andre har lov til å gje pengegåver til turen. Føresetnadene er følgjande:

- Pengane er ikkje øyremerkte éin elev, men kjem heile elevgruppa til gode.
- Når elevar og foreldre gir pengar, må det skje anonymt.
- Ingen skal pressast til å gje eller bidra.
- Dei som gir gåver eller tilskot, kan ikkje komme med krav om motytingar, for eksempel i form av reklame for næringslivet.

Sjølv om lova opnar for at foreldre kan bidra med pengar anten ved dugnad, loddsal og liknande eller pengegåver, er det ikkje høve til å krevja eller forventa slike tilskot.

Vurdering

Skuletur med "Hvite busser" eller liknande, som ein del av strategien mot antisemittisme, er eit positivt tiltak. Andre skular har gode erfaringar med opplæringa som vert gitt på slike skuleturar. Temaet stettar òg innhaldet i opplæringa elevane skal ha om blant anna menneskeverd, medborgarskap og demokrati.

Etter uttale og vurdering frå tilsette frå Dale barne- og ungdomsskule passar ein skuletur med "Hvite busser" el. å gjennomføre på 10. årsteg, både i høve det faglege innhaldet og alder. Å reise på ein skuletur til blant anna konsentrasjonsleirar kan vera sterke opplevingar for unge og difor vurderer ein 10. årsteg som mest aktuelt. Om turen òg skal kunne vera eit bidrag til det fagleg- og sosiale felleskapet siste skuleåret på ungdomssteget, er det føremålstenleg å reise ved oppstart av skuleåret, i september - oktober.

I forkant av skuleturen vil det vera nødvendig å nytta undervisningstid til førebuing slik at elevane både er førebudd på kva dei møter og for i større grad kunne lære av opplevinga ein slik tur gjev. Fleire tema i læreplanane eigna seg til førebuing. Turoperatørane har òg ulike forslag oppgåver, filmar mm som passar til den aktuelle turen og kan gjennomførast før reisa. Sjølv turane har fast læringsopplegg som vert gjennomført av turoperatør, alt etter kva tur ein vel. I etterkant av turen vil skulen nytta undervisningstid til å bearbeida og reflektera over det elevane har lært, opplevinga og inntrykka.

Med gratisprinsippet som føring vil det ikkje vera mogeleg å be foreldre om å bidra økonomisk til ein skuletur med opplæring som formål. Viss foreldra ikkje ynskjer å prioritera dugnad o.l. til ein skuletur i regi av "Hvite busser" e.l., må skuleeigar budsjettera for og dekkja alle kostandane til turen, både for elevar og lærarar. Finansiering av ein skuletur i dei årlege budsjetta, vil få konsekvensar for tenestene elles.

Om foreldre- og elevgruppa ynskjer å vera med å bidra er det særleg viktig å leggja til rette slik at ein stettar føringane i gratisprinsippet. Skuleturen skal vera gratis for alle, innsamla pengar skal kome alle elevane til gode, gåver skal gjevast anonymt og ingen skal oppleve å verta pressa til å gje eller bidra.

Ei problemstilling knytt til bidrag og dugnad frå foreldre, og elevar, er den tradisjonelle avslutningsturen elevane plar ha på 10. årsteg. Det er ein privat tur som ikkje er ein del av opplæringa og den vert gjennomført når elevane har fri. Denne turen vert finansiert av foreldra og pengar som dei får inn ved ulik dugnadsaktivitet. Om elevar og foreldre ynskjer å fortsetje denne tradisjonen, vil desse to turane kunna konkurrera mot kvarandre i høve blant anna dugnadsaktivitet. For å unngå eventuelle utfordringa kring dugnad o.l. til to turar på 10. årsteg, er mogeleg å ta opp temaet på foreldremøte allereie på 8. årsteg og få avklart om foreldra ynskjer å bidra til ein tur med "Hvite busser" eller likande turoperatør. Elevane må òg høyrast då dei er viktige aktørar i dugnadsarbeidet.

Oppsummering

Skuletur med «Hvite busser» eller tilsvarende turoperatør med same føremål kan gjennomførast på ungdomsstega i Vaksdal. Læreplanverket stettar føremålet om arbeid mot antisemittisme, rasisme og nazisme. Ein må leggja til grunn at skuleturen er gratis for alle elevane slik at alle har høve til å vera med. Om det ikkje vert samla inn pengar via dugnadsaktivitet kan det vera vanskeleg å finansiera ein slik skuletur. Skal skuleturen finansierast i dei årlege budsjetta vil det få konsekvensar for tenestene elles. Det er mogeleg å søkje om å få inntil 1/3 av turen finansiert med tilskotsordning frå staten. Føresette og andre kan òg bidra med finansiering, men då ut frå gitte føresetnadar.

Kommunen finansierer i dag ein overnattingstur i løpet av skuletida i form av leirskuleopphald på 8.trinnet. Regjeringa arbeider med å lovfeste plikt for kommunar til å tilby leirskuleopphald eller anna skuletur med overnatting for elevar i grunnskulen.